

פרשת השבוע

פרשת "בלק", במדבר כ"ב 2 – כ"ה 9, י"ז תמוז
תשע"ח, 29.06.2018

"פרשת בלק". יש המכנים פרשה זאת גם "פרשת בלעם".

פרשה מן התמוהות ויוצאות הדופן בתורה. במרכז הפרשה, דברי נבואה וברכה ששם ה' בפיו של בלעם בן-בעור. דברי הברכה הכתובים בעברית קדומה ונשגבת מכילים כמה ביטויים שהפכו להיות אבן יסוד בתרבותנו, אך הפרשנים חלוקים עד היום בניסיונותיהם לתת לחלקם פירוש מוצק.

בדברי הנבואה של בלק, נמצאים רמזים רבים לגאולה המשיחית של עם ישראל. נאחזו בהם גם הנוצרים כשניסו למצוא בבלעם את בן דמותו של ישו.

המפגש עם בלעם, הגוי הנכרי, שמצד אחד מתבקש על ידי מלכו לקלל את ישראל, אך מצד שני מקושר ישירות אל ה', ובמקום לקלל נמצא מברך, מייצר מחלוקת עמוקה בקרב חז"ל. הרוב רואים בו אויב גוי, שאלוהים עושה בו שימוש ציני ככלי להוכחת גדולתו. לפי זרם זה במדרש, בלעם לאחר שכשל בדרך הקללה, מביא לידי ביטוי את שנאתו לישראל בעצה לבלק להפיל את עם ישראל בפח פיתוי הנשים המואביות. פרשה שתעמוד במרכזה של פרשת פנחס בשבוע הבא.

לעומת זאת, יש גם קול זרם אחר במדרשי חז"ל, שבא לביטוי במדרש שהבאנו כאן. קול שרואה בבלעם הגוי והנכרי, נביא שאינו נופל במעלתו ממשה גדול נביאי ישראל. לאמונתו ולשיטתו, זה עוד קול חשוב שרואה באדם באשר הוא אדם, גם אם אינו מבני עמנו, כבעל היכולת להתעלות למדרגה האנושית והאמונית הגבוהה ביותר, אפילו למדרגת נביא. ובכך, קול זה שולל מכל וכל את טענת הסגולה (הגזענית) לעליונות נתונה מראש של היהודי על פני מי שאינו מבני עמנו.

הברכה לכאורה של בלעם לישראל: **"עם לבדד ישפן ובגוים לא יתחשב"** מתבררת בימינו שוב ושוב כקללה גדולה. מדיניות ממשלת ישראל גם לעת הזאת, מובילה להעמקת תהליך בידוד ונידוי של ישראל גם בקרב ידידינו הטבעיים. סוד עוצמתנו ויכולתנו להתקיים ולשגשג, נעוץ ביכולתנו לגייס תמיכה מדינית ומוסרית בקרב מדינות העולם המערבי וכמה שיותר משאר מדינות העולם. לצד המרכיב הבלתי נמנע לצערנו של חיזוק מתמיד של יכולתנו הצבאית להגן ולהרתיע, אנו חייבים ללא הרף גם "להתחשב בגוים", כי איננו עם לבדד ישכון. אנו חלק ממשפחת העמים והאדם, וכך ראוי והכרחי שיהיה.

מדרש "מאיר פנים"

הדברים שבמסגרות מכוונים בעיקרם למחשבה, ושיחה, לא לקריאה בציבור

פרשת "בלק" – במדבר פרק כ"ג

(ב) וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים:

(ג) וישא משלו ויאמר:

נאם בלעם בנו בער

ונאם הגבר שתם העין:

(ד) נאם שמע אמרי אל

אשר מחזה שדי יחזה

נפל וגלוי עינים:

(ה) מה טבו אהליך יעקב

(ו) כנחלים נטיו

כאֵהלים נטע ה'

(ז) יזל מים מדליו

וירם מאנג מלכו

(ח) אל מוציא ממצרים

יאכל גוים צריו

(ט) כרע שכב כארי וכלביא

מברכיך ברוך

מי יקימו

וארריך ארור:

תוספת מפרק כ"ג

(ט) כי מראש צרים אראנו

ומגבעות אשורנו

הן עם לבדד ישפן

ובגוים לא יתחשב:

"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה..." (דברים ל"ד 10)

... בישראל לא קם,

אבל באומות העולם קם!

כדי שלא יהא פתחון פה לאומות העולם לומר:

"אלו היה לנו נביא כמשה, היינו עובדים להקב"ה."

ואיזה נביא היה להם כמשה?

זה בלעם בן בעור...

במדבר רבה פרשה יד

י"ז בתמוז תחילת תקופת "בין המצרים"

תאריך היסטורי ואקטואלי

ממש היום בשבת שלנו, חל י"ז בתמוז. תאריך זה נקבע בזיכרון הלאומי כיום אסון ושובר, שבו הניב המצור של אויבנו פירות. הובקעו חומות ירושלים. אירוע שהביא בהמשך לחורבנם של הבית הראשון והשני.

ב- 586 לפני הספירה – בתקופת הבית הראשון, הובקעה חומת ירושלים ע"י נבוכדנאצר מלך הבבלים.

ב- 70 לספירה - בתקופת בית שני נפרצו חומות ירושלים על ידי הרומאים ונתבטל קרבן התמיד.

גם בימים אלה של ריבונות לאומית גאה ומשגשגת בהרבה מאפיינים, אנו מוצאים עצמנו שוב "בין המצרים", גם צרים על אחרים, וגם נצורים ומסומנים כמדינה מצורעת על ידי עמים ומדינות.

הזדמנות טובה עבורנו ובעיקר למנהיגנו להבין את מרכיב הקללה בדברי הברכה לכאורה של בלעם: **"עם לבדד ישפן ובגוים לא יתחשב"**. מ.פ.

שבת בכפר

מילים ולחן: מתתיהו שלם

נטו צללים על פני הגבעות,
ימות החול חלפו, עברו.
הרחק הרחק נצתו נגוהות,
כוכבי שבת מה יפו, נהדרו:

יום שבת, יום מנוחה, בארץ הברוכה.
שבתון!
לבשו הדר פני הכפר ביום השבת.

שלוות השקט בגיר בשדה.
המחרשה תדם, תנוח.
בגן בחורש, זמר תועה,
נגון שבת אל היקום שלוח.

קיבוץ רמת יוחנן

פרשת "בלק", במדבר כ"ב – כ"ה 9, י"ז תמוז
תשע"ח, 29.06.2018

מסכת קבלת שבת

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה
שבת שלום ומבורך!

הדלקת נרות שבת:

"ושמרו בני ישראל את השבת,
לעשות את השבת לדורותם ברית עולם;
ביני ובין בני ישראל, אות היא לעולם,
כי ששת ימים עשה ה'
את השמים ואת הארץ
וביום השביעי שבת וינפש."
(שמות ל"א 16-17)

שבת שלום!

שירה:

הללויה

הללויה בצלצלי שמע
הללויה בצלצלי תרועה
כל הנשמה תהלל יה

הללויה.

שבת בכפר

מילים ולחן: מתתיהו שלם

נטו צללים על פני הגבעות,
ימות החול חלפו, עברו.
הרחק הרחק נצתי נגוהות,
כוכבי שבת מה יפו, נהדרו:

יום שבת, יום מנוחה, בארץ הברוכה.
שבתון!
לבשו הדר פני הכפר ביום השבת.

שלוות השקט בנר בשדה.
המחרשה תדם, תנוח.
בגן בחורש, זמר תועה,
נגון שבת אל היקום שלוח.

מי האיש

מילים: מתוך תהילים פרק ל"ד ; לחן: ברוך חייט

מי האיש החפץ חיים אהב ימים, לראות טוב:

נצר לשונך מרע, ושפתיך מדבר מרמה:

סור מרע ועשה טוב, בקש שלום וירדפהו:

חמדה

מילים דליה רביקוביץ'; לחן מוני אמריליו

שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,
והזמן ההוא היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבה.
והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבע
וגלגל העין את גלגל החמה חמד.

אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.
הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבע,

נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,
אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלע.
שושני נהר צהבות פצרו את פיהן לבלע
את אדוות הנהר בחופזן וגבעול השט,
ואותו היום היה יום השביעי בשבת
וכל בדי אילנות מתעצמים בתשוקה לגבה

ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

מבחר שירים לקבלת השבת:

ירדה השבת

מילים: יהושע רבינוב; לחן: דוד זהבי

ירדה השבת אל בקעת גנוסר,
וניחוח עתיק בשוליה.
ויעמדו מסביב הררים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהבת.
תעלינה יונים מפגרת הים,
קבל את רוחה הלוהבת.

נשקה השבת לראשו של הברוש,
לאזוב שבסלע נשקה.
ויהי הדרדר לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוגגת.
משך אז התור בקולו המתוק
חמדת כסופין מעדנת.

הרטיטה שבת בחנה הגנוז

עיני חלונות מכל עבר.
ותצאנה בנות אל הערב זמר
זמירות בערגה מצלצלת.
והיתה העדנה בבקעת גנוסר
לנשמת עבריות נאצלת.

כנפי היונה

מילים: נתן יונתן ; לחן: נחצ'ה חיימן

תלם אחרון וחשך בגנה
היום אמר את סוף המנגינה .
ערב חרישי חתם את התמונה
בין אור לחשך נחה השכונה

דיג אסף חכה אחרונה
הנה כבר יום ששי פנה .
שוקי העיר, כנפי היונה
לבשו כותונות לבנה .

השלחן מוכן ונאספו כלם
גרות דולקים עם יין וחלה
יום עמל פלה, ומה שלא נישלם
אולי נתחיל מחר מהתחלה .

דיג אסף חכה אחרונה...

